

Mladi i politika

Područje politike se na lokalnom, nacionalnom i međunarodnom planu izražava svakodnevno kroz niz političkih događanja, djelovanja, odnosa i nadmetanja eksponiranih političkih aktera. Njihovo je djelovanje najizraženije u sustavu vlasti i političkih stranaka, putem kojih i predstavnici stranaka i nosioca vlasti nastoje promovirati i ostvarivati određene političke programe i ciljeve. Pritom, bez obzira na njihove veće ili manje programske razlike, veoma se učestalo kod većine naglašava kako se oni u politici i kroz politiku svesrdno zalažu i djeluju za opće dobro i demokraciju. U tome prednjače političari, kao personalizirani politički akteri, koji veoma često svoja djelovanja predstavljaju i provode "u ime naroda i za narod". Kako se sve to odražava u očima mladih, kakav je njihov odnos prema politici i političarima, prepoznaju li na tom području valjane društvene sadržaje, vrijednosti i subjekte koji bi bili poticajni i za njihov društveni i politički aktivitet ili to vide bitno drugačije?

Taj odnos mladih i politike bio je predmetom istraživanja među ukupno 500 srednjoškolaca, u što je bila uključena i grupa od 80 učenika Srednje škole Mate Blažine Labin, kao dio trajnijeg programa suradnje s jednom španjolskom i dvije talijanske srednje škole. Kako ispitana grupa labinskih srednjoškolaca, a dobrim dijelom i njihovi talijanski i španjolski vršnjaci, iskazuju svoja viđenja i vrednovanja o politici i političarima – to može poslužiti kao još jedan primjer političke poruke i poduke o tome da političke i demokratske priče, koje su u sudaru sa stvarnošću, ne prolaze ni kod djece.

U sažetku o tome govore sljedeći iskazani podaci: tek nešto više od 30-ak posto svih anketiranih određuje se da je politika predmetom njihova interesa (Labin – 35 posto). Unutar toga je veći interes za nacionalnu politiku, a manji za svjetsku i lokalnu, pri čemu anketirani iz Labina smatraju da i inače većina mladih današnjice ne pokazuje interes za politiku vlastite zemlje (65 posto), dok je, primjerice, kod talijanskih učenika to viđenje znatno niže (26 posto). Ocjene politike vlastite zemlje u očima mladih su veoma niske, to jest oko 70 posto anketiranih smatra da su te politike mediokritetske, nezadovoljavajuće i razočaravajuće (iskazani postotak u Labinu o tome je i veći). U određenjima i rangiranjima, pak, kvaliteta i vrijednosti koje bi po ocjenama mladih trebali imati političari, na prvom je mjestu kod svih ispitanika istaknuto poštenje. Što iz toga zaključiti? Bilo bi prejednostavno i jednostrano zaključiti da je to slika i prilika mladih kao apolitičnih, politički polupismenih i asocijalnih bića. Vjerojatnije je da je ta problematika

malo složenija i puno više društveno indikativnija te kao takva zaslužuje i dodatnu analizu, prvenstveno u okviru našega društvenog konteksta, s obzirom na to da su nam talijanske i španjolske prilike neposredno i manje poznate. Kod nas se tako uočava da je iskazani postotak svojevrstne apstinencije zanimanja naših mladih za politiku, u širem društvenom kontekstu indikativno približno podudaran s iskazanom pojavom protekle lokalne biračke apstinencije od 60-ak posto diljem Hrvatske.

Pojavu takvog velikog izbornog otklona u nas bilo bi također prejednostavno i politički skoro neozbiljno kvalificirati političkom i društvenom nezrelošću većine građana. Stoga je znatno razlošniji i izvjesniji prepoznati i protumačiti da i mladi i stariji reagiraju sličnim obrascima "suzdržanosti" od politike, a da su uzroci toga često zapetljani teretom mnoštva političkih nevjerođostnosti, iz kojih se ljudi prividno otpetljavaju osobnim otklonom od politike. Prividno, jer taj otklon istovremeno često sadrži i cijeli naboj vrijednosnih odrednica, poruka i očekivanja o prihvatljivosti ili odbojnosti politike i njenih istaknutih aktera. S tim u vezi valja prepoznati određene poveznice vrijednosnih određenja između pretežno loše ocjene mladih politike vlastite države u nas i onih 40-ak posto birača koji su izašli na protekle izbore i za koje je vjerojatno izborna politička ponuda bila prihvatljiva, dok za preostali veći postotak građana vjerojatno nije.

Dakle, kritička percepcija politike i njenih aktera je uočljivo slična između birača i onih koji će to pravo tek stjecati. Prema tome, bez obzira što to ne zvuči dobro, izvjesnije je u cjelini iščitati da tekuća politika i aktualni političari ne ispadaju baš dobro ni kod starijih, ni kod mladih, čime je onda i prilično poljuljana vrijednost i vjerodostojnost "vladavine u ime naroda i za narod". Ali kako

suvremene društvene zajednice i politički sustavi realno do sada nemaju bolja rješenja od predstavničke demokracije, valjalo bi se u toj društvenoj priči suočiti i s pitanjem: tko će i kako mijenjati ono čime smo u našoj društvenoj zajednici nezadovoljni?

Jednostavnija ocjena, a zahtjevnije djelovanje s tim u vezi, ipak upućuje da izrastanje građanske države i civilnog društva tu mogućnost, snagu i volju crpi upravo iz aktivnog građanina. A mladi, kao nadolazeći građani, trebali bi biti i značajniji i vitalniji i produktivniji populacija dobro društveno integrirana u sustav koji više nego sada odgovara njima i većini građana. No, s politikom koja se prepoznaje nezadovoljavajućom i razočaravajućom to će i dalje zapinjati i reproducirati dobar dio građana i mladih na društvenim marginama. A mladi očigledno znaju kakva bi politika bila bolja, jer najvećim dijelom od političara očekuju da budu pošteni, što znači i da je politika bolja ako se oslanja na vrijednosti poštenja, što onda vjerojatno znači i na veću pravednost i demokracičnost.

I zato, sve to još jednom potvrđuje potrebu i opravdanost da se kroz sustav obrazovanja i druge neformalne oblike mladi uče i osnažuju u stjecanju znanja i socijalnih vještina za aktivno uključivanje u društveni život, da bi i znali i mogli politiku i svoje zemlje i svog bližeg okruženja mijenjati na bolje. Programi i projekti koji se s mladima i za mlade posljednjih godina odvijaju kroz mrežu Zdravih gradova (Škola demokracije – Vijeća mladih, međunarodna suradnja, parlaonice, radionice...), svakako su značajan doprinos tome. Ali ostaje i dalje otvoreno pitanje o nužnosti učenja mladih o demokraciji i za demokraciju i stjecanju demokratskih standarda.

Delfina Arapović